

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені К. Д. УШИНСЬКОГО»

Романенко С. С.

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ І
ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ «УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І
СПОРТУ»**

для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня зі
спеціальності А7 Фізична культура і спорт

Одеса –2026

*Рекомендовано до друку вченою радою Університету Ушинського
(протокол № від 25 червня 2026 р.)*

Рецензенти:

Світлана ПІЛЬОВА - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри кіберпсихології Державного університету інтелектуальних технологій і зв'язку;
Костянтин БОГАТИРЬОВ - доктор економічних наук, професор, професор кафедри спортивних ігор і менеджменту фізичної культури ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»

Романенко С. С.

Методичні рекомендації до практичних занять і виконання самостійної роботи з навчальної дисципліни «Управління у сфері фізичної культури і спорту» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня зі спеціальності А7 Фізична культура і спорт. Одеса: Університет Ушинського, 2026. 37 с.

Методичні рекомендації до проведення практичних занять та організації самостійної роботи з навчальної дисципліни «Управління у сфері фізичної культури і спорту» містять вимоги до знань і вмінь для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня 1 року навчання, набутих у процесі вивчення дисципліни, плани практичних занять, завдання для самостійної роботи, перелік питань до самоконтролю, приблизну тематику індивідуального навчально-дослідного завдання, рекомендовану літературу.

Рекомендовано для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня зі спеціальності А7 Фізична культура і спорт з метою закріплення, поглиблення й узагальнення знань, одержаних під час навчання.

©Університет Ушинського, 2026

©Романенко С. С.

ЗМІСТ

1.	Пояснювальна записка	4
2.	Зміст навчальної дисципліни	6
3.	Теми практичних занять	8
4.	Методичні рекомендації до проведення практичних занять	9
5.	Методичні рекомендації до організації самостійної роботи	11
6.	Індивідуальне навчально-дослідне завдання	18
7.	Критерії оцінювання	22
8.	Тестові завдання для самоконтролю	26
9.	Питання до самоконтролю	31
10.	Схема нарахування балів та шкала оцінювання	33
11.	Список рекомендованої літератури	34
12.	Нотатки	36

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Методичні рекомендації до практичних занять з дисципліни «Управління у сфері фізичної культури і спорту» спрямовані на формування у магістрів компетенцій з організаційно-управлінської діяльності, прийняття управлінських рішень, управління ресурсами та дотримання професійної та академічної етики.

Мета дисципліни: формування у здобувачів вищої освіти системи теоретичних знань і практичних умінь з управління у сфері фізичної культури і спорту, здатності ухвалювати обґрунтовані управлінські рішення в умовах невизначеності, ризику та обмежених ресурсів з урахуванням соціальної та етичної відповідальності.

Дозвіл на використання ШІ: здобувачам вищої освіти дозволено використання генеративних інструментів штучного інтелекту (ШІ) для виконання письмових робіт, наукових досліджень та інших завдань. Однак робота повинна містити оригінальні висновки, аналіз та критичне осмислення.

Можливість перезарахування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. Мета: Ця можливість надається для сприяння індивідуальним освітнім траєкторіям, визнання попереднього досвіду та досягнень здобувачів, а також для оптимізації їхнього навчального навантаження.

Очікувані результати вивчення дисципліни.

Унаслідок вивчення навчальної дисципліни студенти мають **знати:**

- основи управління фізкультурно-спортивними організаціями;
- функції та методи управління;
- механізми прийняття управлінських рішень;
- принципи організаційної діяльності та ресурсного забезпечення;
- засади професійної й академічної етики.

Вміти:

- аналізувати управлінські ситуації;

- ухвалювати ефективні управлінські рішення з урахуванням ризиків і ресурсних обмежень;

- організувати роботу колективу;

- регулювати ресурсне забезпечення;

- застосовувати етичні та правові норми в управлінській діяльності.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Лекція 1. Тема: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ.

Практичне заняття 1. Тема: Аналіз системи управління у сфері фізичної культури і спорту: об'єкти, суб'єкти, функції та принципи.

Практичне заняття 2. Тема: Управління в умовах невизначеності та стратегічна роль керівника у фізкультурно-спортивній організації.

Лекція 2. Тема: УХВАЛЕННЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ У СФЕРІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ.

Практичне заняття 3. Тема: Класифікація управлінських рішень та етапи їх ухвалення у спортивній організації.

Практичне заняття 4. Тема: Ухвалення управлінських рішень в умовах ризику та невизначеності.

Практичне заняття 5. Тема: Етичні та соціальні аспекти ухвалення управлінських рішень у спорті.

Лекція 3. Тема: ОРГАНІЗАЦІЙНО-УПРАВЛІНСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ У ФІЗКУЛЬТУРНО-СПОРТИВНИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ.

Практичне заняття 6. Тема: Організаційні структури та система управління у фізкультурно-спортивних організаціях.

Практичне заняття 7. Тема: Планування, координація та контроль у діяльності спортивної організації.

Практичне заняття 8. Тема: Управління колективом, лідерство та вирішення управлінських ситуацій у спорті.

Лекція 4. Тема: УПРАВЛІННЯ РЕСУРСНИМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ У ФІЗИЧНІЙ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ.

Практичне заняття 9. Тема: Види ресурсів у фізкультурно-спортивній організації та їх ефективне використання.

Практичне заняття 10. Тема: Планування, розподіл та контроль ресурсів у спортивній організації.

Практичне заняття 11. Тема: Управлінські рішення в умовах ресурсних обмежень та підвищення ефективності ресурсного забезпечення.

Лекція 5. Тема: ПРОФЕСІЙНА ТА АКАДЕМІЧНА ЕТИКА В УПРАВЛІННІ СФЕРОЮ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ.

Практичне заняття 12. Тема: Професійна етика керівника у сфері фізичної культури і спорту.

Практичне заняття 13. Тема: Академічна доброчесність та соціальна відповідальність у діяльності спортивної організації.

3. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	К-ть годин	
		Денна	Заочна
1	Аналіз системи управління у сфері фізичної культури і спорту: об'єкти, суб'єкти, функції та принципи.	2	
2	Управління в умовах невизначеності та стратегічна роль керівника у фізкультурно-спортивній організації.	2	2
3	Класифікація управлінських рішень та етапи їх ухвалення у спортивній організації.	2	
4	Ухвалення управлінських рішень в умовах ризику та невизначеності.	2	
5	Етичні та соціальні аспекти ухвалення управлінських рішень у спорті.	2	2
6	Організаційні структури та система управління у фізкультурно-спортивних організаціях.	2	
7	Планування, координація та контроль у діяльності спортивної організації.	2	
8	Управління колективом, лідерство та вирішення управлінських ситуацій у спорті.	2	
9	Види ресурсів у фізкультурно-спортивній організації та їх ефективне використання.	2	2
10	Планування, розподіл та контроль ресурсів у спортивній організації.	2	
11	Управлінські рішення в умовах ресурсних обмежень та підвищення ефективності ресурсного забезпечення.	2	
12	Професійна етика керівника у сфері фізичної культури і спорту.	2	
13	Академічна доброчесність та соціальна відповідальність у діяльності спортивної організації.	2	
	Усього за 2 семестр	26	8

4. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

До практичних занять подані теми для обговорення.

1. У чому полягає специфіка управління у сфері фізичної культури і спорту як соціально-економічної системи?
2. Які фактори визначають актуальність управління в умовах реформування галузі та децентралізації?
3. Дайте визначення поняття «управління» у сфері фізичної культури і спорту.
4. Що таке управління в умовах невизначеності?
5. Які види ризиків характерні для спортивної сфери?
6. У чому полягає значення стратегічного планування в сучасному спорті?
7. У чому полягає актуальність ухвалення управлінських рішень у сучасній спортивній сфері?
8. Які характеристики визначають якість управлінського рішення?
9. У чому відмінність між стратегічними, тактичними та оперативними рішеннями?
10. Які рішення належать до програмованих, а які – до непередбачуваних?
11. Які фактори впливають на вибір способу ухвалення рішення (індивідуальний чи колегіальний)?
12. Які чинники формують невизначеність у сфері фізичної культури і спорту?
13. Які фактори впливають на морально-психологічний клімат у колективі?
14. У яких випадках керівник повинен відмовитися від вигідного, але неетичного рішення?
15. Яку роль відіграє командне обговорення при ухваленні етично складних рішень?
16. Які переваги та недоліки функціональної структури?
17. У яких випадках доцільно застосовувати матричну структуру?
18. Які особливості має проектна структура в спортивній діяльності?
19. Чим відрізняється стратегічне планування від оперативного?

20. Які методи планування застосовуються у спортивній сфері?
21. У чому полягає сутність програмно-цільового методу?
22. Які причини виникнення конфліктів у спортивних колективах?
23. Які методи медіації та конструктивного зворотного зв'язку можна застосовувати?
24. Як поєднати виховну та змагальну функції в управлінні?
25. У чому полягає актуальність управління ресурсним забезпеченням у сучасних умовах?
26. Дайте визначення поняття «ресурсне забезпечення» та охарактеризуйте його складові.
27. Які види ресурсів є ключовими для спортивної організації?
28. Як визначити пріоритети при розподілі обмежених ресурсів?
29. Які методи використовуються для прогнозування витрат?
30. Що таке програмно-цільовий метод і як його застосувати у спорті?
31. Які альтернативні джерела фінансування можуть використовуватися?
32. Як підвищити ефективність використання матеріально-технічної бази?
33. Яке значення має етична комунікація в управлінні колективом?
34. Які наслідки може мати порушення професійної етики для іміджу організації?
35. Як поєднати досягнення спортивного результату з дотриманням моральних принципів?
36. Які принципи академічної доброчесності є обов'язковими для освітніх і спортивних установ?
37. Які типові порушення академічної доброчесності трапляються у спортивній практиці?
38. Які наслідки може мати фальсифікація результатів досліджень або тестування?

5. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Практичне заняття 1. Тема: Аналіз системи управління у сфері фізичної культури і спорту: об'єкти, суб'єкти, функції та принципи

Ситуаційний аналіз.

Проаналізувати модель управління конкретної спортивної організації (за вибором студентів):

- визначити об'єкт і суб'єкт управління;
- охарактеризувати реалізацію основних функцій управління;
- оцінити відповідність діяльності принципам управління.

Структурне моделювання.

Розробити схему рівнів управління (державний – регіональний – організаційний – підрозділ) із зазначенням повноважень кожного рівня.

Практичне заняття 2. Тема: Управління в умовах невизначеності та стратегічна роль керівника у фізкультурно-спортивній організації

Кейс-аналіз «Кризова ситуація».

Ситуація: спортивна організація втратила частину фінансування та ключового тренера перед початком змагального сезону.

Завдання:

- визначити основні ризики;
- запропонувати альтернативні управлінські рішення;
- сформувати короткостроковий план стабілізації діяльності.

Розробка сценарного прогнозу.

Студенти в групах розробляють три сценарії розвитку організації:

- оптимістичний;

- реалістичний;
- кризовий.

Практичне заняття 3. Тема: Класифікація управлінських рішень та етапи їх ухвалення у спортивній організації

Аналіз управлінської ситуації.

Кейс: у спортивному клубі знизилися результати команди.

Завдання:

- визначити проблему;
- пройти всі етапи ухвалення рішення;
- сформулювати 2–3 альтернативи;
- обґрунтувати вибір оптимального рішення.

Класифікаційна вправа.

Підібрати 10 управлінських ситуацій (розподіл бюджету, формування складу команди, закупівля обладнання тощо). Необхідно класифікувати їх за рівнем управління, ступенем ризику та часовим горизонтом.

Практичне заняття 4. Тема: Ухвалення управлінських рішень в умовах ризику та невизначеності

Кейс «Дефіцит фінансування».

Організація втратила частину бюджету перед початком змагального сезону.

Завдання:

- визначити ризики;
- розробити три альтернативні сценарії;
- запропонувати антикризовий план.

SWOT-аналіз рішення.

Провести SWOT-аналіз рішення щодо відкриття нової спортивної секції.

Оцінка ризиків.

Побудувати матрицю ризиків (ймовірність – наслідки) для рішення про участь команди у міжнародному турнірі.

Практичне заняття 5. Тема: Етичні та соціальні аспекти ухвалення управлінських рішень у спорті

Етична дилема.

Перспективний спортсмен наполягає на участі у змаганнях після травми.

Завдання:

- визначити ризики;
- оцінити соціальні наслідки;
- запропонувати етично обґрунтоване рішення.

Рольова гра «Конфлікт інтересів».

Ситуація: адміністрація прагне економії бюджету, тренери – збереження фінансування підготовки.

Завдання – знайти компромісне рішення.

Аналіз управлінського рішення.

Оцінити запропоноване рішення за критеріями: ефективність, етичність, соціальна відповідальність, ризик.

Практичне заняття 6. Тема: Організаційні структури та система управління у фізкультурно-спортивних організаціях

Аналіз організаційної моделі.

Студенти аналізують структуру спортивної школи або клубу (реального чи змодельованого прикладу):

- визначають тип структури;
- виявляють її сильні та слабкі сторони;
- пропонують шляхи вдосконалення.

Проектування структури.

Розробити організаційну структуру для:

- дитячо-юнацької спортивної школи;
- професійного спортивного клубу;
- організаційного комітету чемпіонату.

Практичне заняття 7. Тема: Планування, координація та контроль у діяльності спортивної організації

Розробка стратегічного плану.

Скласти короткий стратегічний план розвитку спортивної організації на 3–5 років (міся, цілі, пріоритети, ресурси).

SWOT-аналіз.

Провести SWOT-аналіз діяльності спортивного клубу або секції.

Розробка системи контролю.

Запропонувати систему показників ефективності (KPI) для оцінювання:

- роботи тренерів;
- результативності спортсменів;
- фінансової діяльності.

Моделювання управлінської ситуації.

Кейс: порушення календарного плану змагань через зміну зовнішніх умов. Розробити коригувальний план дій.

Практичне заняття 8. Тема: Управління колективом, лідерство та вирішення управлінських ситуацій у спорті

Рольова гра «Конфлікт у команді».

Ситуація: конфлікт між головним тренером та спортсменом через незадовільні результати. Завдання – запропонувати управлінське рішення та алгоритм його реалізації.

Мотиваційна програма.

Розробити систему матеріальної та нематеріальної мотивації для тренерського складу.

Кейс «Кризове управління».

Спортивна школа втратила частину фінансування. Розробити управлінські заходи для стабілізації діяльності.

Самооцінка лідерських якостей.

Провести аналіз власних управлінських і лідерських компетентностей та визначити напрями професійного розвитку.

Практичне заняття 9. Тема: Види ресурсів у фізкультурно-спортивній організації та їх ефективне використання

Аналіз ресурсного потенціалу.

Проаналізувати умовну спортивну школу та визначити:

- наявні фінансові, матеріальні, кадрові та інформаційні ресурси;
- слабкі місця в ресурсному забезпеченні;
- можливі резерви підвищення ефективності.

Ресурсна карта організації.

Скласти схему (таблицю) розподілу ресурсів між підрозділами спортивної організації.

Ситуаційний аналіз.

Кейс: спортивний зал використовується лише на 50% потужності.

Запропонувати управлінські рішення для підвищення ефективності його використання.

Практичне заняття 10. Тема: Планування, розподіл та контроль ресурсів у спортивній організації

Складання бюджету.

Розробити річний бюджет дитячо-юнацької спортивної школи (умовні цифри),

передбачивши:

- фонд оплати праці;
- витрати на інвентар;
- витрати на участь у змаганнях;
- адміністративні витрати.

SWOT-аналіз ресурсного забезпечення.

Провести SWOT-аналіз фінансового стану спортивного клубу.

Контроль ефективності.

Розробити систему показників оцінювання ефективності використання:

- фінансових ресурсів;
- матеріальної бази;
- кадрового потенціалу.

Кейс.

Витрати на участь у змаганнях перевищили запланований бюджет. Розробити коригувальний план дій.

Практичне заняття 11. Тема: Управлінські рішення в умовах ресурсних обмежень та підвищення ефективності ресурсного забезпечення

Кейс «Обмежений бюджет».

Спортивна школа має фінансування лише на дві з чотирьох секцій для участі у чемпіонаті.

Завдання:

- визначити критерії відбору;
- обґрунтувати управлінське рішення;
- запропонувати альтернативні джерела фінансування.

Розробка партнерської програми.

Підготувати проєкт співпраці зі спонсором або місцевим підприємством.

Оптимізація ресурсів.

Розробити план заходів щодо підвищення ефективності використання спортивної інфраструктури (розклад, оренда, додаткові групи).

Антикризове рішення.

Ситуація: скорочення фінансування на 20%. Розробити комплекс управлінських заходів для стабілізації діяльності.

Практичне заняття 12. Тема: Професійна етика керівника у сфері фізичної культури і спорту

Кейс «Сумнівний спонсор».

Керівнику пропонують фінансову підтримку від компанії з негативною репутацією. Завдання:

- визначити етичні ризики;
- оцінити можливі наслідки для іміджу організації;
- запропонувати обґрунтоване управлінське рішення.

Аналіз конфлікту інтересів.

Ситуація: керівник призначає на посаду родича без відкритого конкурсу. Необхідно:

- визначити, які принципи етики порушено;
- запропонувати алгоритм запобігання подібним ситуаціям.

Рольова гра «Етична комунікація».

Ситуація: команда невдало виступила на змаганнях. Завдання – змоделювати етичну розмову керівника з тренером та спортсменами.

Практичне заняття 13. Тема: Академічна доброчесність та соціальна відповідальність у діяльності спортивної організації

Кейс «Порушення академічної доброчесності».

Виявлено плагіат у методичній розробці тренера. Завдання:

- визначити вид порушення;
- запропонувати механізм реагування;
- розробити профілактичні заходи.

Етична дилема «Ризик для здоров'я».

Спортсмен наполягає на участі у змаганнях після травми. Необхідно:

- проаналізувати ризики;
- врахувати соціальні та правові аспекти;
- сформулювати етично обґрунтоване рішення.

6. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Орієнтовні теми ІНДЗ (на вибір)

1. Удосконалення системи управління спортивною школою.
2. Особливості прийняття управлінських рішень у спортивному клубі.
3. Управління персоналом у фізкультурно-спортивній організації.
4. Лідерство та ефективність діяльності керівника спортивної організації.
5. Управління ресурсним забезпеченням спортивної установи.
6. Соціальна відповідальність спортивних організацій.
7. Етичні аспекти управлінської діяльності у сфері спорту.
8. Стратегічне планування розвитку спортивної організації.
9. Управління діяльністю дитячо-юнацької спортивної школи.
10. Шляхи підвищення ефективності управління у сфері фізичної культури і спорту.

Вимоги до оформлення роботи

Обсяг роботи – 10-15 сторінок комп'ютерного тексту формату А4. Робота має відповідати таким вимогам: шрифт Times New Roman; кегль 14; креслення звичайне; відстань між рядками 1,5 інтервали; відступ 1,25 см.

Текст роботи розміщується на аркуші з дотриманням таких розмірів полів:
з лівого боку – 20 мм, з правого – 20 мм, зверху знизу – 20 мм.

Структура ІНДЗ

1. Титульний аркуш.
2. Зміст.
3. Вступ (1–2 стор.).
4. Основна частина (8–10 стор.).
5. Висновки (1–2 стор.).
6. Список використаних джерел (не менше 10 найменувань).
7. Додатки (за наявності).

Рекомендації щодо виконання ІНДЗ

1. Обрати одну тему з рекомендованого переліку.
2. Підібрати необхідну літературу, вивчити та проаналізувати її.
3. На прикладі конкретної фізкультурно-спортивної організації (спортивної школи, спортивного клубу, федерації, фітнес-центру, спортивного комплексу тощо)
4. Охарактеризувати організацію:
  - назва, вид діяльності;
  - мета та основні завдання;
  - структура управління.
5. Проаналізувати систему управління:
  - суб'єкти та об'єкти управління;
  - функції управління;
  - особливості прийняття управлінських рішень.
6. Дослідити ресурсне забезпечення організації:
  - кадрові ресурси;
  - матеріально-технічні ресурси;
  - фінансові ресурси;
  - інформаційні ресурси.

7. Проаналізувати діяльність керівника:
  - стиль керівництва;
  - методи управління колективом;
  - способи мотивації персоналу.
8. Оцінити дотримання принципів професійної етики та академічної доброчесності в діяльності організації.
9. Визначити проблеми управління та запропонувати не менше трьох шляхів підвищення ефективності діяльності організації.
10. Сформулювати висновки.

Здобувач повинен глибоко і всебічно висвітлити актуальність проблеми. Особливу увагу слід приділити дискусійним питанням. Якщо в літературі відсутня єдина точка зору з питань, які досліджуються, слід навести думки кількох авторів, дати їх критичну оцінку та висловити свої міркування з даних питань. Це допоможе більш глибокому засвоєнню матеріалу. Навчальну літературу з вибраного теоретичного питання студент добирає як за рекомендованим списком літератури, так і самостійно.

Особливу увагу слід звернути на періодичні наукові видання. Зібраний, вивчений і опрацьований матеріал з певного теоретичного питання має викладатися логічно, може бути поділений на кілька пунктів і підпунктів. Доцільним є використання наочного матеріалу: таблиць, рисунків, діаграм тощо.

ЗДОБУВАЧ ПРИ ВИКОНАННІ ІНДЗ ПОВИНЕН ДОТРИМУВАТИСЯ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ, НЕ ДОПУСКАТИ АКАДЕМІЧНИЙ ПЛАГІАТ.

Академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості), та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без відповідного посилання (відповідно до ст. 69 Закону України «Про

вищу освіту»).

Види академічного плагіату:

- копіювання;
- перефразування;
- компіляція;
- використання інформації (факти, ідеї, формули, числові значення тощо) з джерела без посилання на це джерело;
- подання як власних робіт (тез, аналітичних звітів, письмових робіт, есеїв тощо), виконаних на замовлення іншими особами, у тому числі робіт, стосовно яких справжні автори надали згоду на таке використання.

7. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Критерії оцінювання за різними видами роботи

Вид роботи	Бали	Критерії
Практичні заняття	0 балів	Здобувач не бере участі у практичному занятті, не виконує навчальні завдання або відсутній. Не демонструє знань із теми заняття.
	1 бал	Здобувач бере участь у практичному занятті, виконує завдання частково, допускає суттєві помилки, потребує постійної допомоги викладача. Володіє навчальним матеріалом на початковому рівні.
	2 бали	Здобувач бере активну участь у практичному занятті, виконує більшість завдань, допускає незначні помилки, здатний аналізувати та інтерпретувати результати діяльності за запропонованим алгоритмом. Демонструє достатній рівень знань і практичних умінь.
	3 бали	Здобувач активно працює на практичному занятті, виявляє ініціативу та самостійність, правильно і в повному обсязі виконує всі завдання, аргументовано відповідає на запитання, аналізує та узагальнює результати діяльності, демонструє високий рівень теоретичної підготовки та практичних умінь.
Самостійна робота (Теми 1-5)	0 балів	Робота не виконана, або виконана формально, здобувач не володіє матеріалом.
	1 бал	Робота виконана не в повному обсязі, спостерігається формальний підхід, здобувач слабо володіє матеріалом.
	2 бали	Робота виконана добре, здобувач володіє матеріалом, частково проявляє елементи креативного підходу, але відсутня деталізація у виконанні.
	3 бали	Робота виконана добре, здобувач володіє матеріалом, проявляє елементи креативного підходу, присутня часткова деталізація у виконанні.
Самостійна робота (теми 6-13)	0 балів	Робота не виконана, або виконана формально, здобувач не володіє матеріалом.
	1 бал	Робота виконана не в повному обсязі, спостерігається формальний підхід, здобувач слабо володіє матеріалом.
	2 бали	Робота виконана добре, здобувач володіє матеріалом, частково проявляє елементи креативного підходу, але відсутня деталізація у виконанні.
ІНДЗ	0 балів	Завдання не виконано.
	1-3	Завдання виконано формально і не повністю, обсягом, який

бали	складає 1/2. Зміст і структура роботи частково відповідає вимогам завдання. Наявна значна кількість суттєвих помилок. Здобувач не володіє науковим мисленням, методом аналізу навчального матеріалу, не здатен виконувати дослідницьку роботу та узагальнювати інформацію зі спеціальної літератури.
4-6 балів	Завдання виконане загалом формально не в повному обсязі, який складає 2/3. Зміст і структура роботи частково відповідає вимогам завдання. Наявна незначна кількість суттєвих помилок. Робота характеризується відсутністю змістової цілісності і непослідовністю викладу матеріалу. Здобувач в окремих випадках демонструє наукове мислення і припускається помилок в аналізі навчального матеріалу, поодинокі спроби виконувати дослідницьку роботу та узагальнювати інформацію зі спеціальної літератури.
7-9 балів	Завдання виконано з творчим підходом містить авторські елементи, розгорнуте, але не в повному обсязі і становить 3/4 від обсягу завдання. Зміст і структура роботи переважно відповідає вимогам завдання. Наявні поодинокі помилки. Робота здебільшого характеризується змістовою цілісністю і послідовністю викладу матеріалу. Здобувач демонструє наукове мислення, але припускається помилок в аналізі навчального матеріалу, здатність посередньо виконувати дослідницьку роботу та узагальнювати інформацію зі спеціальної літератури.
10 балів	Завдання виконано повністю. Продемонстровано творчий підхід, містить авторські елементи, розгорнуте і деталізоване. Зміст і структура роботи відповідає вимогам завдання. Робота характеризується змістовою цілісністю і послідовністю викладу матеріалу. Здобувач демонструє наукове мислення, уміння аналізувати навчальний матеріал, здатність якісно виконувати дослідницьку роботу та узагальнювати інформацію зі спеціальної літератури.

Критерії оцінювання підсумкового контролю (екзамен)

Для навчальної дисципліни «Управління у сфері фізичної культури і спорту» за навчальним планом передбачає підсумковий контроль у формі усного екзамену, відводиться 20 балів. Здобувач вищої освіти може скласти екзамен, якщо кількість отриманих впродовж вивчення дисципліни балів не менше як 40. Накопичені здобувачем бали під час вивчення навчальної дисципліни не анулюються, а

додаються. Оцінка за екзамен не може бути меншою за кількість накопичених ним балів.

Бали	Критерії
0 балів	Здобувач не відповідає на запитання.
1-5 балів	Здобувач розпізнає деякі об'єкти вивчення та визначає їх на побутовому рівні, може описувати деякі об'єкти вивчення; має фрагментарні уявлення з предмета вивчення; використовує елементарні прийоми виконання практичного завдання.
6-10 балів	Здобувач знає окремі факти, що стосуються навчального матеріалу; виявляє здатність елементарно висловлювати думку; виконує частину практичного завдання.
11-15 балів	Здобувач надає відповіді на запитання в цілому правильні, але здобувач припускається помилок у визначеннях. Здобувач робить власні висновки, наводить приклади практичного використання; виконує практичне завдання з незначними огріхами.
16-20 балів	Здобувач надає відповіді на запитання повні, обґрунтовані, логічно побудовані, з прикладами практичного використання; відповідаючи, здобувач розмірковує, робить власні висновки виконує правильно практичне завдання.

Критерії оцінювання за всіма видами контролю

Сума балів	Критерії оцінки
Відмінно (90 – 100 А)	Здобувач вищої освіти має ґрунтовні знання теоретико-методологічних основ управління у сфері фізичної культури і спорту. Вільно оперує управлінською термінологією, аргументовано пояснює управлінські рішення, демонструє здатність аналізувати проблемні ситуації та ухвалювати ефективні рішення в умовах невизначеності, ризику й обмежених ресурсів. Володіє навичками планування, організації, мотивації та контролю діяльності організації. Ефективно координує роботу колективу, раціонально використовує ресурси, дотримується етичних норм і принципів академічної доброчесності. Самостійно виконує практичні та дослідницькі завдання, формулює обґрунтовані висновки та пропозиції.
	Має достатні знання з теорії та практики управління у сфері

Добре (82-89 B)	фізичної культури і спорту. Добре володіє професійною термінологією, правильно застосовує управлінські функції під час розв'язання практичних завдань. Здатний аналізувати управлінські ситуації та пропонувати доцільні рішення. Допускає незначні неточності, які самостійно виправляє. Дотримується принципів професійної етики та академічної доброчесності.
Добре (74-81 C)	Загалом володіє необхідними знаннями з дисципліни. Розуміє сутність управлінських процесів та функцій, але не завжди впевнено застосовує їх у нестандартних ситуаціях. Допускає окремі помилки в аналізі управлінських рішень або використанні професійної термінології. Практичні завдання виконує переважно правильно.
Задовільно (64-73 D)	Має базові знання з управління у сфері фізичної культури і спорту. Орієнтується в основних поняттях та функціях управління, але потребує допомоги при аналізі складних ситуацій. При виконанні практичних завдань допускає помилки, які може виправити після консультації викладача.
Задовільно (60-63 E)	Засвоїв мінімально необхідний обсяг знань. Має поверхневе розуміння управлінських процесів, недостатньо володіє професійною термінологією. Практичні завдання виконує частково, допускає суттєві помилки, але демонструє здатність до подальшого навчання.
Незадовільно (35-59 FX)	Має фрагментарні знання з дисципліни. Не може самостійно аналізувати управлінські ситуації та обґрунтовувати рішення. Практичні завдання виконує з численними помилками. Потребує повторного складання підсумкового контролю.

8. ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Що є об'єктом управління у сфері фізичної культури і спорту?
  - А) Керівник організації
  - Б) Працівники та процеси діяльності організації
  - В) Органи державної влади
  - Г) Законодавча база
2. Яка з наведених функцій не належить до основних функцій управління?
  - А) Планування
  - Б) Організація
  - В) Контроль
  - Г) Судочинство
3. Принцип системності в управлінні означає:
  - А) Використання покарань
  - Б) Розгляд організації як єдиної системи взаємопов'язаних елементів
  - В) Відсутність контролю
  - Г) Виконання лише наказів керівника
4. Яка характеристика найбільше відповідає поняттю «невизначеність»?
  - А) Повна передбачуваність результатів
  - Б) Наявність точної інформації
  - В) Недостатність інформації для прогнозування результату
  - Г) Відсутність ризику
5. Основна роль керівника в умовах невизначеності полягає у:
  - А) Уникненні відповідальності
  - Б) Прийнятті обґрунтованих рішень та координації діяльності
  - В) Передачі всіх рішень підлеглим
  - Г) Відмові від планування
6. Управлінське рішення – це:
  - А) Будь-яка дія працівника
  - Б) Документ бухгалтерського обліку

- В) Вибір найбільш доцільного варіанта дій для досягнення мети
- Г) Розклад тренувань

7. Першим етапом процесу ухвалення управлінського рішення є:

- А) Контроль виконання
- Б) Аналіз проблеми
- В) Реалізація рішення
- Г) Оцінка результатів

8. Рішення, що приймається за наявності декількох можливих результатів із відомою ймовірністю, ухвалюється в умовах:

- А) Конфлікту
- Б) Стабільності
- В) Ризику
- Г) Повної визначеності

9. Який фактор належить до етичних аспектів управлінських рішень?

- А) Дотримання моральних норм
- Б) Розмір спортивної споруди
- В) Кількість інвентарю
- Г) Рівень заробітної плати спортсменів

10. Організаційна структура управління визначає:

- А) Порядок підпорядкування та взаємодії працівників
- Б) Графік тренувань спортсменів
- В) Спортивні результати команди
- Г) Розклад змагань

11. До функцій планування належить:

- А) Визначення цілей та шляхів їх досягнення
- Б) Нарахування заробітної плати
- В) Проведення інвентаризації
- Г) Підготовка спортсменів до старту

12. Контроль в управлінні передбачає:

- А) Встановлення цілей
  - Б) Перевірку результатів діяльності та їх відповідності планам
  - В) Розробку нормативних документів
  - Г) Проведення рекламної кампанії
13. Лідерство в спортивній організації – це:
- А) Формальна посада керівника
  - Б) Здатність впливати на колектив для досягнення спільної мети
  - В) Контроль за фінансами
  - Г) Організація змагань
14. До матеріальних ресурсів спортивної організації належать:
- А) Спортивні споруди та обладнання
  - Б) Персонал організації
  - В) Інформаційні технології
  - Г) Управлінські рішення
15. Який ресурс належить до кадрових?
- А) Фінансові кошти
  - Б) Спортивний інвентар
  - В) Працівники та фахівці організації
  - Г) Інформаційні бази
16. Ефективне використання ресурсів передбачає:
- А) Максимальні витрати
  - Б) Досягнення цілей з найменшими витратами ресурсів
  - В) Відмову від планування
  - Г) Збільшення кількості працівників
17. Ресурсні обмеження можуть бути:
- А) Лише фінансовими
  - Б) Лише кадровими
  - В) Фінансовими, матеріальними, кадровими та часовими
  - Г) Лише часовими

18. Професійна етика керівника передбачає:

- А) Об'єктивність, чесність і відповідальність
- Б) Використання службового становища у власних інтересах
- В) Ігнорування думки колективу
- Г) Приховування інформації

19. Академічна доброчесність включає:

- А) Плагіат
- Б) Фальсифікацію даних
- В) Самостійне виконання навчальних завдань та коректне цитування джерел
- Г) Списування

20. Соціальна відповідальність спортивної організації проявляється у:

- А) Дотриманні законодавства та врахуванні інтересів суспільства
- Б) Орієнтації лише на прибуток
- В) Ігноруванні потреб громади
- Г) Скороченні соціальних програм

21. Яка функція управління забезпечує узгодження дій працівників?

- А) Координація
- Б) Облік
- В) Аналіз
- Г) Прогнозування

22. До принципів ефективного управління належить:

- А) Науковість
- Б) Безсистемність
- В) Ізольованість підрозділів
- Г) Формалізм

23. Який стиль керівництва передбачає активне залучення працівників до ухвалення рішень?

- А) Авторитарний
- Б) Демократичний

В) Ліберальний

Г) Бюрократичний

24. Стратегічне планування спрямоване на:

А) Вирішення поточних завдань дня

Б) Досягнення довгострокових цілей організації

В) Складання графіка тренувань

Г) Ведення бухгалтерської документації

25. Основною метою управління у сфері фізичної культури і спорту є:

А) Забезпечення ефективного функціонування та розвитку організації

Б) Збільшення кількості документів

В) Скорочення персоналу

Г) Зменшення кількості спортивних заходів

9. ПИТАННЯ ДО САМОКОНТРОЛЮ

1. Розкрийте сутність управління у сфері фізичної культури і спорту.
2. Охарактеризуйте об'єкти та суб'єкти управління у сфері фізичної культури і спорту.
3. Назвіть та охарактеризуйте основні функції управління.
4. Які принципи управління забезпечують ефективність діяльності фізкультурно-спортивної організації?
5. У чому полягають особливості управління спортивною організацією в сучасних умовах?
6. Охарактеризуйте роль керівника у процесі стратегічного управління спортивною організацією.
7. Поясніть сутність управлінського рішення та вимоги до його якості.
8. Назвіть основні етапи процесу ухвалення управлінських рішень.
9. Охарактеризуйте класифікацію управлінських рішень у сфері фізичної культури і спорту.
10. Які особливості ухвалення управлінських рішень в умовах ризику та невизначеності?
11. У чому полягає соціальна та етична відповідальність керівника спортивної організації?
12. Охарактеризуйте організаційні структури управління фізкультурно-спортивними організаціями.
13. Розкрийте зміст функцій планування, координації та контролю в діяльності спортивної організації.
14. Яке значення має лідерство в управлінні колективом у сфері фізичної культури і спорту?
15. Назвіть основні види ресурсів фізкультурно-спортивної організації та їх характеристики.
16. Які підходи застосовуються для планування, розподілу та контролю ресурсів спортивної організації?

17. Як ухвалюються управлінські рішення в умовах ресурсних обмежень?
18. Розкрийте сутність професійної етики керівника у сфері фізичної культури і спорту.
19. У чому полягає академічна доброчесність та її значення для професійної діяльності фахівця?
20. Які чинники впливають на ефективність управління у сфері фізичної культури і спорту та які шляхи її підвищення?

Методична порада:

Для роботи із запитаннями самоконтролю студентам рекомендується:

- готувати усні або письмові відповіді;
- використовувати навчальні відео та методичну літературу;
- створювати власні схеми, таблиці або ментальні карти, що відображають логіку засвоєння техніки та тактики.

10. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ ТА ШКОЛА ОЦІНЮВАННЯ підсумкового контролю

Поточний контроль (практичні заняття, самостійна робота)			ІНДЗ	Екзамен	Сума
Теми	Бали	Разом			
Тема 1	0-6	0-70	0-10	0-20	0-100
Тема 2	0-6				
Тема 3	0-6				
Тема 4	0-6				
Тема 5	0-6				
Тема 6	0-5				
Тема 7	0-5				
Тема 8	0-5				
Тема 9	0-5				
Тема 10	0-5				
Тема 11	0-5				
Тема 12	0-5				
Тема 13	0-5				

Шкала оцінювання за всіма видами контролю

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	Не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна література

1. Круцевич Т. Ю., Трачук С. В. Теорія і методика фізичного виховання : підручник. Київ : Олімпійська література, 2023. 448 с.
2. Дутчак М. В. Управління сферою фізичної культури і спорту в Україні: стан та перспективи розвитку : монографія. Київ : НУФВСУ, 2022. 356 с.
3. Жданова О. М., Чеховська Л. Я. Основи управління у сфері фізичної культури і спорту : навчальний посібник. Львів : ЛДУФК ім. Івана Боберського, 2021. 280 с.
4. Pedersen P. M., Thibault L. Contemporary Sport Management. 7th ed. Champaign, IL : Human Kinetics, 2023. 496 p.
5. Masteralexis L. P., Barr C. A., Hums M. A. Principles and Practice of Sport Management. 7th ed. Burlington, MA : Jones & Bartlett Learning, 2024. 640 p.

Допоміжна література

1. Hoye R., Smith A., Nicholson M., Stewart B. Sport Management: Principles and Applications. 6th ed. London : Routledge, 2022. 450 p.
2. Taylor T., Doherty A., McGraw P. Managing People in Sport Organizations. London : Routledge, 2021. 384 p.
3. Slack T., Parent M. M. Understanding Sport Organizations: The Application of Organization Theory. 4th ed. Champaign, IL : Human Kinetics, 2021. 472 p.
4. Shilbury D., Ferkins L. Sport Governance. London : Routledge, 2020. 326 p.
5. Hums M. A., MacLean J. C. Governance and Policy in Sport Organizations. 4th ed. New York : Routledge, 2022. 420 p.
6. Кодекс академічної доброчесності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. Київ, 2023.
7. Закон України «Про фізичну культуру і спорт» (зі змінами та доповненнями станом на 2025 р.).

Інформаційні ресурси в інтернеті

1. Бібліотека Університету Ушинського : офіційний сайт. URL : <https://library.pdpu.edu.ua/> .
2. Львівська національна наукова бібліотека імені В. Стефаника. URL : <http://www.lsl.lviv.ua> .
3. Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія». URL : <http://www.library.ukma.kiev.ua> .
4. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL : www.nbuv.gov.ua .
5. Репозитарій Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського. Факультет фізичного виховання і спорту. URL : <http://93.183.203.244/handle/123456789/7> .
6. Репозитарій Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського». URL : <http://dspace.pdpu.edu.ua/> .

